

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 278/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Ivanom Čurillom, advokátom, Fabiniho 11, Spišská Nová Ves, proti postupu Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní sp. zn. 1T/1/2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu prerušiť trestné stíhanie sťažovateľa a prepustiť ho bezodkladne z väzby na slobodu a taktiež finančného zadosťučinenia v sume 2 000 eur a náhrady trov konania.
- Z ústavnej sťažnosti a jej prílohy vyplýva, že v napadnutom konaní okresného súdu sa rozhoduje o vine a treste sťažovateľa.
- Sťažovateľ podal elektronicky 15. apríla 2024 návrh na prerušenie trestného stíhania súdom podľa § 283 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku a návrh na bezodkladné prepustenie sťažovateľa z väzby.
- Okresný súd o návrhu doteraz nerozhodol a nariadil hlavné pojednávanie na 7. máj 2024, hoci sťažovateľ nedisponuje rozhodnutím o jeho návrhu na prerušenie trestného stíhania.

II. Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, a to tým, že nerozhodol o jeho návrhu na prerušenie trestného stíhania.

6. Sťažovateľ podal návrh na prerušenie trestného stíhania vzhľadom na to, že nastala skutočnosť v zmysle § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku, keďže ústavný súd uznesením sp. zn. PL. ÚS 3/2024 z 28. februára 2024 pozastavil účinnosť novelizovaných ustanovení Trestného zákona, ktoré majú podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Novelou Trestného zákona z 8. februára 2024, ktorá bola 11. marca 2024 vyhlásená v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, sa okrem iného mení podstatným spôsobom ustanovenie skutkovej podstaty zločinu podľa § 172 ods. 3, 4 a 6, keď ustanovenia platného zákona, ktorého účinnosť bola pozastavená v zmysle § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku rozhodnutím ústavného súdu z 28. februára 2024, je pre obvineného priaznivejšia a v aktuálnom stave nemožno vo veci samej rozhodnúť, resp. meritórne rozhodnutie závisí podstatným spôsobom od znenia platného zákona, keďže ústavný súd pozastavil účinnosť právneho predpisu alebo jeho časti, ktorého použitie je rozhodujúce pre konanie alebo rozhodnutie vo veci samej.

7. V ustanoveniach novely je v prílohe k zákonu z 8. februára 2024 stanovený presný výpočet stanovenia veľkosti dávok omamných látok, ako aj presný výpočet na stanovovanie reálneho množstva účinnej látky, pri ktorého aplikácii sa trestná sadzba sťažovateľovi znižuje na 3 až 10 rokov oproti obžalobe, na základe ktorej je sťažovateľ obvinený v sadzbe 10 až 15 rokov.

8. Uvedený stav *„neumožňuje uplatniť právo na obhajobu v zákonnom rozsahu, aj v súvislosti s právnou neistotou spôsobenou rozhodnutím na základe zákona... za čo nenesie vinu ani obvinený, ani obžaloba – teda Prokuratúra SR, a ani konajúci súd.“*

9. Okresný súd pritom o návrhu nerozhodol, ale nariadil hlavné pojednávanie na 7. máj 2024, čím porušil označené práva podľa ústavy a dohovoru.

10. V dôsledku postupu okresného súdu vznikla sťažovateľovi aj morálna ujma spočívajúca v pocitoch nedôvery v súdny systém a jeho účinnosť. Sťažovateľ sa ocitol v stave právnej neistoty, čo sa týka toho, či súd rozhodne podľa zákona a ústavy a či porušenie práv napraví štátom zverená moc (súdna moc). Uvedené skutočnosti odôvodňujú priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ namieta, že okresný súd nevyhovel jeho návrhu a neprerušil trestné stíhanie.

12. V rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd zisťoval stav napadnutého konania. Okresný súd na hlavnom pojednávaní 7. mája 2024 oboznámil strany s návrhom na prerušenie trestného stíhania, pričom uviedol, že o prerušení trestného stíhania by pri splnení zákonných podmienok rozhodol aj *ex offo*. Návrhu sťažovateľa na prerušenie trestného stíhania

nevyhovelo z dôvodu, že pre tento postup podľa neho neboli splnené zákonné podmienky. V prípade nevyhovenia návrhu nie je potrebné vyhotoviť rozhodnutie. Strany vzali uvedené na vedomie. Prokurátor tiež oznámil zmenu právnej kvalifikácie skutku. Okresný súd hlavné pojednávanie odročil tak, aby obhajcovi poskytol lehotu 5 dní na oboznámenie sa so zmenenou právnou kvalifikáciou a na vyjadrenie sa k uvedenej zmene. Následne na hlavnom pojednávaní 22. mája 2024 okresný súd vypočul sťažovateľa, čítal zápisnice z prípravného konania. Prokurátor navrhol pokračovať v dokazovaní. Okresný súd odročil hlavné pojednávanie na 11. jún 2024.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov:

13. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných priet'ahoch (II. ÚS 92/05). Dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej je aj zistenie, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

14. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným priet'ahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby ten orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

15. Sťažovateľ nenamietala celkové trvanie napadnutého konania. Existenciu zbytočných priet'ahov odvodzuje z toho, že okresný súd v čase podania ústavnej sťažnosti nerozhodol o návrhu na prerušenie trestného stíhania, ale nariadil hlavné pojednávanie na 7. máj 2024.

16. Sťažovateľ podal návrh na prerušenie trestného stíhania 15. apríla 2024, pričom okresný súd na hlavnom pojednávaní 7. mája 2024 oznámil stranám, že sa s uvedeným návrhom oboznámil s tým, že mu nemieni vyhovieť. Uviedol, že o nevyhovení návrhu nie je potrebné vyhotoviť rozhodnutie.

17. Z uvedených skutočností vyplýva, že okresný súd sa uvedeným návrhom sťažovateľa zaoberal, pričom stranám oznámil svoje stanovisko na hlavnom pojednávaní 7. mája 2024 – približne tri týždne po podaní návrhu. V tomto rozsahu považuje ústavný súd postup okresného súdu za konanie bez zbytočných priet'ahov, a to bez hodnotenia vecnej správnosti zvoleného procesného postupu.

18. V tejto časti preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

19. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

20. Princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (m. m. III. ÚS 227/2016, II. ÚS 187/2012, II. ÚS 356/2016, I. ÚS 665/2016, I. ÚS 288/2019, IV. ÚS 374/2020).

21. Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07). Okrem už uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že vo svojej ustálenej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených. V prebiehajúcom trestnom konaní, resp. v konaní, ktoré bolo iba začaté, možno i prípadné protiústavné procesné vady napraviť v rámci celého konania obvyklým a zákonom predvídateľným spôsobom, a to predovšetkým samotnými všeobecnými súdmi.

22. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní spočívajúcim v nerozhodnutí o návrhu na prerušenie trestného stíhania a v ďalšom vedení konania – nariadením hlavného pojednávania. Odhliadnuc od toho, že po podaní ústavnej sťažnosti sa procesný stav zmenil, keď okresný súd sa zaoberal návrhom sťažovateľa a oznámil, že mu nevyhovuje, je potrebné uviesť, že sťažovateľ sa môže aj v ďalšom priebehu konania domáhať prerušenia trestného stíhania na podklade tých istých alebo aj ďalších argumentov, môže ďalej uplatňovať právo na obhajobu a jednotlivé komponenty práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces – podávať návrhy na dokazovanie, vyjadriť sa k dôkazom, právnej kvalifikácii skutku vrátane aplikácie relevantných právnych ustanovení Trestného zákona a pod. V prípade, ak konanie dospeje do meritórneho rozhodnutia, môže uplatniť odvolanie ako riadny opravný prostriedok, prípadne dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, v ktorých bude

môcť namietat' aj postup okresného súdu spočívajúci v nevyhovení návrhu na prerušenie trestného stíhania.

23. Na základe uvedených skutočností ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 132 ods. 1, § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

24. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2024

Miloš Maďar
predseda senátu